

Gestaltningsprogram Nya Gatan, stadshusområdet

Riktlinjer för utformning av allmän plats och bebyggelse
Underlag till detaljplan för Nya gatan – stadshusområdet, Centrala Nacka

Antagandeskedé
Projekt 9237
KFKS 2014/967–214

Inledning

Detta gestaltningsprogram tillhör detaljplanen för Nya gatan, stadshusområdet, i centrala Nacka. Gestaltningsprogrammet utvecklar och förtysligar detaljplanens och projektets ambitioner och utgör underlag för övriga planhandlingar samt för fortsatt projektering. Handlingen redovisar en gemensam, mellan parterna överenskommen, ambitionsnivå för fortsatt bearbetning och genomförande.

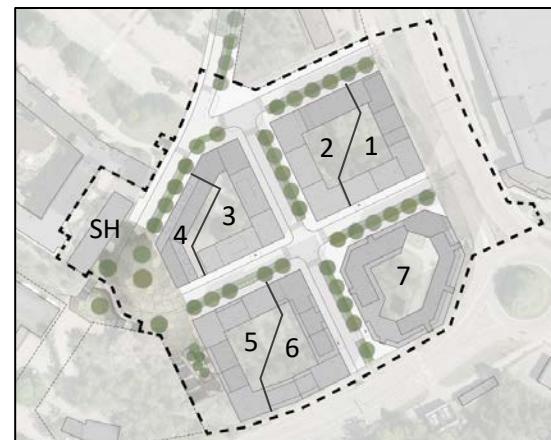
Gestaltningsprogrammet har satts samman av Nacka kommun i samarbete med berörda aktörer och arkitekter. Illustrationsmaterial för bebyggelsen är framtaget av Kirsh+Dereka Arkitekter, Urban Design, ÅWL Arkitekter, Scheiwiller Svensson arkitektkontor, Rotstein Arkitekter, Arkitema Architects, VERA arkitekter och Marge Arkitekter. Illustrationer för bostadsgårdar har tagits fram av Temagruppen, ÅWL, Arkitema arkitekter och VERA arkitekter. Förstudie och övrigt material för allmänna platser är framtaget av Sweco och White arkitekter.

Grundläggande principer och utgångspunkter för detaljplanen och detta gestaltningsprogram utgörs till stora delar av ambitionerna i detaljplaneprogrammet för Centrala Nacka som antogs av kommunstyrelsen den 13 april 2014.

Detaljplanen och detta gestaltningsprogram omfattar Nya gatan, stadshusområdet. Området gränsar bland annat till Vikdalsvägen och Värmdövägen samt omges av Nacka stadshus och Nacka Forum. Inom projektet Nya gatan ingår även detaljplanen Elverkshuset som hanteras som en egen planprocess. Utformningen av Värmdövägen och Vikdalsvägen hanteras på en övergripande nivå utanför aktuellt projekt.

Aktörer inom planområdet

Område	Byggaktör	Arkitekt eller teknikkonsult		
Allmän plats samt utbyggnad av stadshuset (SH)	NACKA KOMMUN	SWECO	White	Marge
Delområde 1 och 2	sveafastigheter bostad Port of Brunswick Real Estate	KIRSH+DEREKA	URBAN DESIGN	
Delområde 3 och 6	Botrygg	ÅWL	SCHEIWILLER SVENSSON ARKITEKTAKTOR AB	
Delområde 4 och 5	WÄSTBYGG	ROTSTEIN ARKITEKTER	ARKITEMA ARCHITECTS	
Delområde 7	STORSTADEN BOSTAD	VERA		

Platsen och dess omgivning

Planområdet består av ett obebyggt skogsområde med stora nivåskillnader. Mellan områdets längsta del vid Värmdövägen och områdets högsta punkt skiljer det mellan 15 och 20 meter i höjdled. På berget finns ett område för hantering av grus för vinterväghållning, till detta hör ett bergrum som kan angöras från söder. Utöver delar av Värmdövägen och Vikdalsvägen med cirkulationsplats samt gång- och cykelväg omfattas även delar av Granitvägen samt befintlig gång- och cykelväg och tunnel mellan Forumrondellen och Nacka stadshus.

Väster om planområdet ligger tegelbygnaderna Nacka stadshus (1 på bilden till höger) och det så kallade Elverkshuset (2). Främst Nacka stadshus har kulturhistoriska värden och är ett exempel på modern tegelarkitektur som med sin utformning, sin monumentalala placering på höjden och sitt innehåll representerar viktiga samhällsfunktioner. Stadshuset är utbyggt flera gånger, den ursprungliga delen invigdes 1961 och ritades av Tor Boije och har bland annat karaktäristiska smidesdetaljer och tegelförband samt variationer i fogfärgar.

Söder om planområdet, på andra sidan Värmdövägen, finns tre punkthus i sex våningar (3) som färdigställdes 2007, fasaderna har färgfält i olika grå nyanser. Mellan Värmdövägen och punkthusen finns en nivåskillnad samt en mur, viss vegetation och en markparkering. Nacka Forums köpcentrum (4) öster om planområdet har byggts ut i omgångar, den ursprungliga delen i söder öppnades 1989 och den nyare delen i norr färdigställdes omkring 2010. Mot Vikdalsvägen närmast planområdet har Nacka Forum mestadels teknikfunktioner, infart och lastintag. Norr om planområdet ligger Tvåans fritidsgård (5) i en friliggande träbyggnad i ett plan. I sydost ligger villasamhället Storängen (6) som präglas av stora tomter med representativa byggnader. Storängen är ett riksintresseområde för kulturmiljövården.

Översikt preliminärt planområde. 1) Nacka stadshus 2) Elverkshuset 3) angränsande flerbostadshus 4) Nacka Forum 5) Tvåans fritidsgård 6) Storängen (i pilens riktning)

Äldre flygfoto av Nacka stadshus med del av planområdet närmast i bild.

Historik och vision – Nacka stad

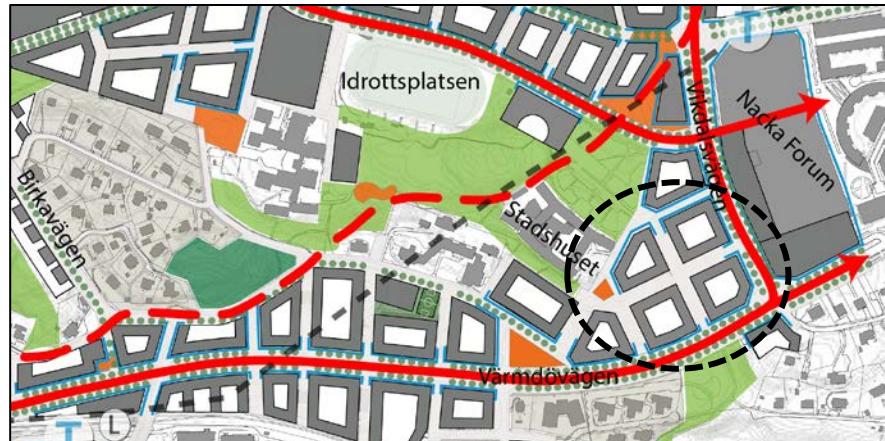
Planområdet har pekats ut för bebyggelse under lång tid, allt sedan Nacka kommunens så kallade blockplan från 1968 samt i efterföljande översiktsplaner. Planeringen för området och omgivningen har sedan dess konkretiseras i flera steg, bland annat genom medverkan i Europan 9 (2006–2008), en internationell tävling för unga arkitekter, samt genom vidare planarbete med fördjupad översiktsplan och detaljplaneprogram. Detaljplaneprogrammet som antogs 2015 bygger på en vision om att Centrala Nacka, tillsammans med angränsande stadsdelar på västra Sicklaön, ska utgöra en tät och blandad stadsbygd med utbyggd tunnelbana, Nacka stad.

Vinnande förslag Europan 9
"Nacka Rings"
Olímpia Merry Del Val och
Jacobo Garcia-German

Hedersomnämnde Europan 9
Stefan Rydin, Alexander
Trimboli, Martin Llosos, Ludvig
Netré

Utsnitt av karta och illustration ur antaget detaljplaneprogram för Centrala Nacka. Nya gatan, stadshusområdet, markeras med streckad linje.
Nedre bild: White

Illustrationsplan

Illustrationsplan med beteckningar för respektive område

Gestaltning av offentliga rum

Stadsstruktur

Strukturen av gator och kvarter baseras på detaljplaneprogrammet för Centrala Nacka och den utvecklade strukturplanen för Nacka stad. Bebyggelsen är ordnad längs tre huvudsakliga riktningar, Vikdalsvägen (nord-syd), Värmdövägen (öst-väst) och ett diagonalt stråk från Lillängsvägen, genom planområdet, och vidare mot de norra delarna av Centrala Nacka med framtida bussterminal och tunnelbana.

Röda pilar visar stadsstrukturens dominerande riktningar

Riktningarna utgör grunden i en kvartersstruktur med privata innergårdar och tydliga gator och torg. Detaljplaneprogrammet visar en uttrycklig ambition att tillföra en tät och mer traditionell kvartersbebyggelse i det som idag är en funktionsuppdelad och mer modernistiskt präglad stad. Planförslaget följer denna inriktning och möjliggör en tät, sammanhållen och variationsrik miljö.

Bebyggelse, sammanhang och karaktär

Upplevelsen av det offentliga rummet avgörs av många faktorer. Vissa saker kan påverkas med planering och gestaltning medan andra avgörs av mer svårplanerade aspekter som påverkas av människors vardagsliv. De offentliga rummen definieras av sin fysiska ram och därfor är själva markytan och omgivande fasader en stor del av upplevelsen.

Eftersom närliggande bebyggelse kännetecknas av en blandning i skala, arkitektur, ålder och karaktär finns inget givet förhållningssätt för gestaltning av ny bebyggelse. Antaget detaljplaneprogram visar att planområdet ska förändras till en tät stadsmiljö och med en kvartersstruktur som planförslaget grundar sig på. En viktig förutsättning är att alla kvarter ska upplevas bestå av flera hus vilket förtydligas genom variationer av fasadmateriel, fönstersättning och höjder med mera. En generell inriktning för karaktär och sammanhang för Nacka stads nya bebyggelse anges i *Fundamenta, grunden för stadsbyggande i Nacka stad*, som är en stadsbyggnadsstrategi som antogs av kommunstyrelsen 2015. De kulissfasader som tagits fram inom *Konsten att skapa stad* och som ställts upp inom planområdet är ett sätt att söka efter nya grepp och möjliga karaktärer för den framtida bebyggelsen. Kulissfasadera visar lekfulla och nyskapande uttryck med färger, mönster och organiska former samt ger idéer om vegetation och växthus som integreras i bebyggelsen.

Kulissfasader som tagits fram inom *Konsten att skapa stad*

Illustration ur Fundamenta som visar en lekfull tolkning av framtida bebyggelse och dess sammanhang inom Nacka stad. Bilden visar bland annat den tydliga inrikningen att skapa variation och många intryck, främst i ögonhöjd.

Nackas topografi är dramatisk och delar av planområdet utgörs av ett berg med stora nivåskillnader. Att lyfta fram och förtäckta nivåskillnader i en stadsmiljö är effektfullt, men samtidigt svårt med avseende på angöring och tillgänglighet. I den föreslagna strukturen eftersträvas full tillgänglighet, men då det inte är rimligt eller möjligt överallt krävs att en gata blir något brantare än 5% och i två fall krävs trappgator. Huvudgatorna föreslås ha samma höjder som idag och planområdets övriga struktur och gator anpassas till dessa.

Siktlinjer

I planområdets ytterkanter finns längre och genomgående stråk där det delvis kommer erbjudas långa siktlinjer. Dessa stadsrum kommer dock vara försiktigt krökta och lutande vilket ger en kombination av orienterbarhet och rumslighet.

I bebyggelsens inre föreslås strikta kvarter som ger tydliga siktlinjer. Dessa siktlinjer är dock inte längre än två kvarter utan bryts vid mindre platsbildningar. Strukturen ger en miljö som är sammansatt av stadsrum med olika grad av slutenhet. Vid de föreslagna trapporna kommer topografin att accentueras vilket medför lite mer speciella vyer och oväntade utblickar.

Orangea ytor visar platsbildningar och lila symboler illustrerar trappor. Gröna symboler utgör kvarteren i planområdet och de streckade symbolerna visar framtida kvarter i närområdet.

Offentliga platser

En stad behöver olika typer av platser, stora och små, formella och informella, lugna och intensiva. Då planområdet ingår i ett större sammanhang kommer inte alla typer av offentliga platser finnas inom just denna detaljplan. I planområdet planeras tre platsbildningar, en i form av ett torg, en lite mindre öppen plats av informell karaktär samt den plats som gränsar till cirkulationsplatsen vid Nacka Forum.

Genomgående i projektet ska kantsten utföras i granit och gångytor beläggs med betong eller natursten, även trappor ska vara i granit om inte avvikande material motiveras särskilt. Handledare och andra räcken utförs lämpligen i smide. Utformning, gestaltning och detaljer kommer att bearbetas och fördjupas i fortsatt projektering av allmänna anläggningar.

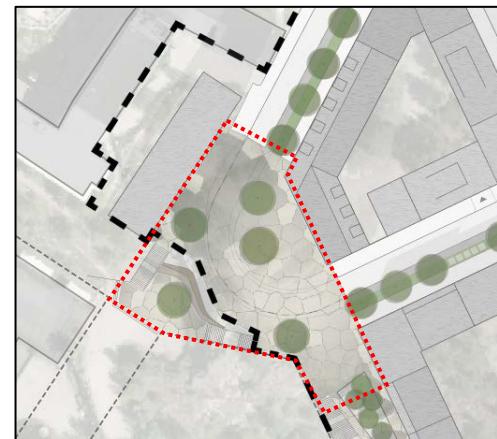
Torget – den formella platsen

Illustration av bebyggelse med torget i förgrunden Bild: Rotstein arkitekter

Sydost om stadshuset, där flera stråk möts och stora höjdskillnader behöver hanteras, planeras för ett torg. Torget ges en utformning som en så kallad shared space-yta, det innebär att området får en markbeläggning som flyter ut över hela ytan och där trottoarkanter undviks eller tonas ned. De omgivande kvarteren ska innehålla lokaler för verksamheter vilket ger goda förutsättningar för ett levande torg. Vid den stora nivåskillnaden i söder mot Elverkshuset behöver trappor anordnas och i de brantaste partierna föreslås berget framhävas som ett sätt att anknyta till det ursprungliga landskapet. De trappor som anläggs

ska utformas med en lutning som ger bekväm gång, ramper för barnvagn ska finnas.

Illustrationsplan för torget

Torgets markbeläggning blir extra viktig eftersom hela ytan ska ges samma uttryck. Materialet behöver skilja sig från omgivande gator så att torgets gränser accentueras. Inrikningen är att beläggningen ska vara mönstrad på ett abstrakt sätt så att funktionerna tonas ned till förmån för torgets helhet. Beläggningen bör vara av natursten eller med endast mindre inslag av betongsten, detta för att betona materialkvalitén och att ge en tålig yta som åldras med värdighet. I projektet eftersträvas konsekventa val av material så att även torgytorna inom detaljplanen för Elverkshuset blir integrerade delar i det diagonala trappstråket. Torget utgör en mycket lämplig plats för någon form av offentlig konst.

Med tanke på att genomförandet förutsätter omfattande sprängning bör, om möjligt, delar från berget återanvändas i form av oregelbundna eller sågade block som kan fungera som bänkar eller som avgränsning av körbart yta. På torget utformas belysningen avvikande från

lokalgatorna för att definiera platsen. Lämpligen kombineras vanlig gatubelysning med en eller flera karaktergivande belysningsmaster som möjliggör riktat ljus eller projekton. Även belysning på linspånn mellan stolpar kan vara ett sätt att ge delar av torget ett tak.

Smågatsten satt i abstrakt mönster.

Karakteristisk belysningsmast.

Trappan

I områdets sydvästra del behöver nivåskillnaderna tas upp av en trappa mellan två kvarter. Kvarteret på västra sidan planläggs i angränsande detaljplan. Trappan utformas förskjuten till gaturummets västra del vilket ger möjligheter att integrera en elnätsstation i den östra delen som blir åtkomlig från söder. På den östra sidan utformas den övre nivån som en terrass av torgkaraktär. Trappan utförs i granit och i bekväm lutning. Räcken, barnvagnsramp, handledare och belysning samordnas med övrig möblering av allmänna platser.

Illustrationsplan för trappa mellan kvarter

Parkentrén

En mer informell plats/mötesplats ligger där stadspark och bebyggelse samt flera gaturikningar möts. Stadsrummet får tydliga gränser mot bebyggelsen i öster medan den västra sidan mot parken blir mer upplöst, dock förstärks rumsligheten av nivåskillnaderna mot parken som behöver tas upp med trappor.

Trappan mot stadsparken behöver utformas som ett landskap med trappa och terrasseringar för att dela upp nivåskillnaderna i olika steg och minska barriärverkan. Vidare gestaltningsarbete behöver fokusera på utformningen av trappan mot parken samt på platsens övriga karaktär. Den elnätsstation som planeras i denna del ska anläggas så att nivåskillnaderna kan utnyttjas för att passa in anläggningen i terrängen. Nätstationen ska upplevas vara motfylld och den kan även utgöra en del i trapplandskapet. I vidare projektering kan även utrymme ges till offentlig konst som ännu inte är närmare bestämt i detta skede. Vid platsen planeras för verksamhetslokaler i de angränsande kvarteren.

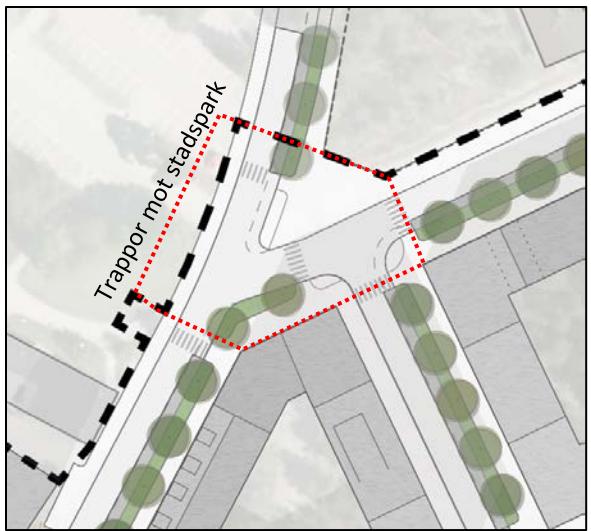
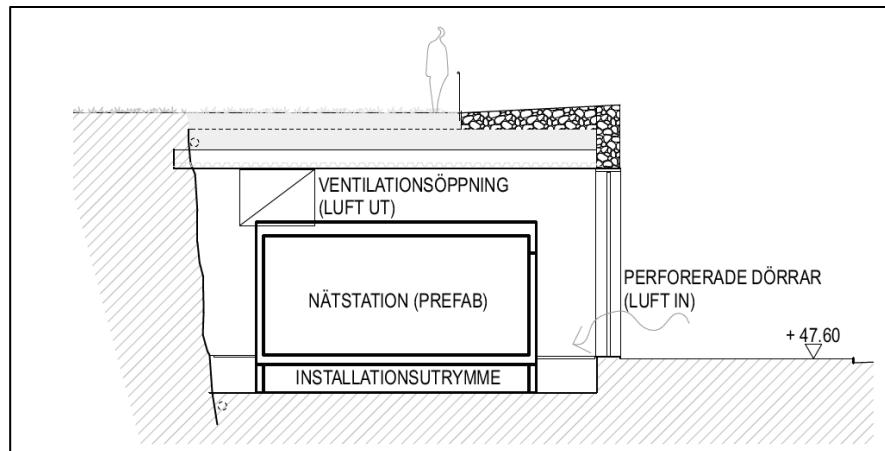

Illustration av den norra platsen – Parkentrén

Exempel på trappor och terrasser som tar upp miljöskillnader. Vid Centralstationen i Uppsala.

Typlösning för nätstation som passas in i topografin. Bild: Urban Design

Cirkulationsplatsen Värmdövägen – Vikdalsvägen (Forumrondellen)

Platsen vid cirkulationen präglas av trafikfunktioner, i ett första skede kommer inte platsen att bli omgiven med bebyggelse på alla sidor, bara hörnet mot Nya gatan hanteras i nuläget. Det är dock viktigt att bebyggelsen inom Nya gatan ger en utgångspunkt för hur platsen vid cirkulationen kan förstärkas och ges en annan karaktär än idag. Platsen definieras till stor del av bebyggelsen inom hörnkvarteret, delområde 7. Avsikten är att cirkulationsplatsen ska minskas samt flyttas något söderut, på så sätt kan refuger och restytor minimeras vilket överensstämmer med ambitionerna om att Värmdövägen ska bli en stadsgata. Val av annan markbeläggning än vanlig asfalt är något som kan bidra till minskat trafiktempo i trafikrummet, ökad säkerhet och trivsel. Den befintliga gångtunneln kommer att rivas och ersättas med en passage i plan över Vikdalsvägen. Karaktären ska alltså ändras till ett mer integrerat stadsrum som kantas av bebyggelse och där olika trafikslag samverkar. På längre sikt, då en bussterminal norr om Nacka Forum byggs, kan utveckling av Nacka Forums södra sida prövas.

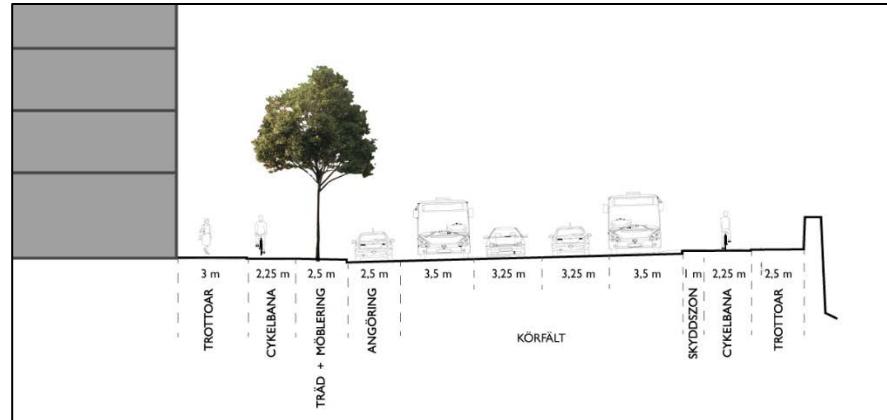
Visionsbild för cirkulationsplatsen på längre sikt. Bild: White arkitekter

Gator

Huvudgator

För huvudgatorna Värmdövägen och Vikdalsvägen har en förstudie genomförts för att utreda gatuutformning och sektioner med mera, i detta ingår ett betydligt större område än bara vid Nya gatan.

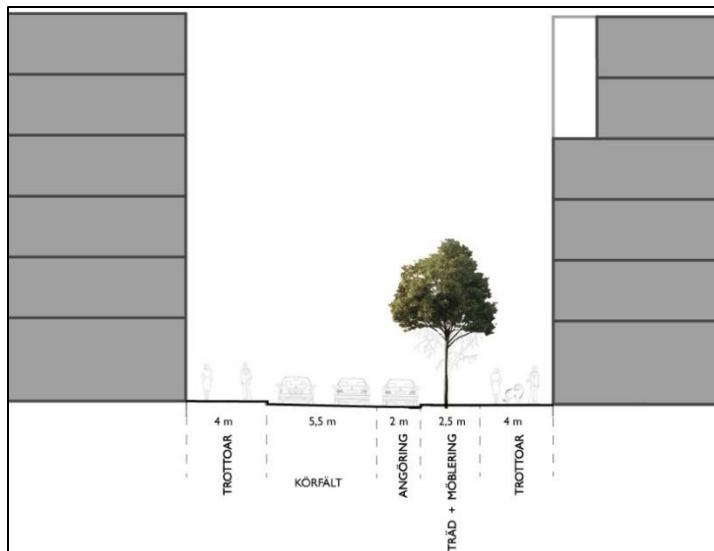
Inrikningen är att huvudgatorna ska ha en annan karaktär än idag och istället bli mer av stadsgator där alla trafikslag samsas i samma gaturum, gatorna planteras med träd samt kantas av bebyggelse med entréer och service. Huvudgatorna i närheten av planområdet ska få en bredd om cirka 30-32 meter. Principlösningar och materialval ska ha en konsekvent utformning längs en längre sträcka och avgörs i ett större sammanhang och inte i detta stadsbyggnadsprojekt.

Exempel på möjlig sektion för Värmdövägen ca 30 meter bred

Lokalgator

Lokalgatorna i området ges en relativt traditionell utformning med tydliga funktioner. Gaturummen har en generell sektion på 18 meter mellan fasaderna vilket medger generösa trottoarer, trädplantering samt fungerande lösningar för garageinfarter, leveranser och avfallshantering. Gatumåttet på 18 meter fungerar väl även där byggnadsdelar och balkonger kragar ut över trottoar. Körbanan utgörs av asfalt, trottoarer och andra sidoområden beläggs med betongplattor eller marksten. Kantstenar, eventuella trappsteg och andra nivåskillnader utförs i granitsten.

Exempel på möjlig sektion för Lokalgator, 18 meter breda

Gatuträd

På huvudgator, lokalgator och platsbildningar ska trädplanteringar finnas. Träden ska planteras i skelettjordar för att säkerställa en hållbar dagvattenhantering. Lösningar för detaljer som trädgaller på mark och liknande avgörs i projekteringsskedet där lämpliga val görs med hänsyn till övrig offentlig miljö. Även specifika trädarter avgörs i senare skede, träd på torget kan med fördel vara av storväxande sort.

Grönstruktur och parker

Från planområdet nås de stora naturområdena Ryssbergen, Nyckelviken och Nackareservatet/Erstavik inom 1-2 km. I planområdets närhet finns park och naturmiljöer mellan Nacka stadshus och Nacka IP samt söder om Värmdövägen och mot Lillängen. Nordväst om planområdet, norr om stadshuset planeras för en framtida stadspark för ett större upptagningsområde. Stadsparkens gestaltning kommer att hanteras separat från Nya gatan-projektet, men

i gränsen till parken kommer det behöva anläggas trappor för att hantera nivåskillnaderna, se ovan under rubriken ”parkentrén”.

I planområdet ingår ingen parkmark, de gator och torg som anläggs kommer dock att trädplanteras för att säkerställa gröna inslag i stadsmiljön. Förutom att vara rumsbildande samt ge trivsel och skugga är gatuträd med skelettjordar en förutsättning för renig och fördräjning av dagvatten.

Gröna linjer visar stråk med gatuträd. Mindre gröna cirklar illustrerar befintliga och möjliga större solitärträd.

På kvarterens bostadsgårdar ska det finnas ett jordlager om minst 0,8 meter ovanpå garagebjälklaget vilket möjliggör ordentliga planteringar och vårdträd för bostadsnära rekreation och trivsel. Med inslag av vegetationstak och klättrande grönska på fasaderna kan även en extra dimension tillföras när det gäller det gröna på kvartersmark. Gårdarna behöver planeras utifrån solförhållanden och kunna erbjuda bostadsnära lek samt rekreativa värden, detta beskrivs nedan i avsnitten för respektive delområde.

Belysning

Aviskten är att gatubelysning ska spänns upp mellan fasader, så kallad linspännsbelysning. Där fasad saknas kan belysningen fästas i stolpar. Belysningen ska generellt uppfylla belysningskraven i VGU (vägar- och gators utformning) för att ge bästa förutsättningarna för trafiksäkra och trygga gator. Under 2017 har arbetet med en belysningsstrategi för Nacka kommun färdigställts, strategins principer ska appliceras på detta projekt. Val av armaturer görs i projekteringsskedet och ska anpassas till övriga Nacka stad för ett enhetligt utseende och effektiv drift.

Utöver den grundläggande belysningen ska kompletterande inslag av gestaltande belysning finnas. Platser där gestaltande belysning blir extra viktig är vid platsbildningarna som redovisades i föregående avsnitt samt vid de bergskärningar som uppstår mot stadshuset samt ned mot Elverkshuset. Vid platsbildningarna, där det är större ytor som behöver belysas, kan lösningar med belysningsmaster alternativt linspänner mellan stolpar förtydliga platsernas särart samt ge möjlighet till variationer mellan årstiderna.

Avfallshantering

Hushållsavfall ska hanteras maskinellt, i projektet är utgångspunkten att mobil sopsug ska användas. I gatumiljön kommer detta bli synligt genom att det i några lägen finns luckor i gatan där en sopbil kan ansluta sig vid hämtning. Gestaltningsmässigt blir det en lösning med begränsad visuell påverkan.

I norra delen av delområde 5 planeras en så kallad mini-ÅVC (miniåtervinningscentral) där boende i och i närheten av planområdet ska kunna lämna avfall för återbruk eller återvinnning. Mini-ÅVC:n ska inte gömmas undan utan snarare framhävas och utformas som en butikslokal med skyltfönster, skyltar och personal.

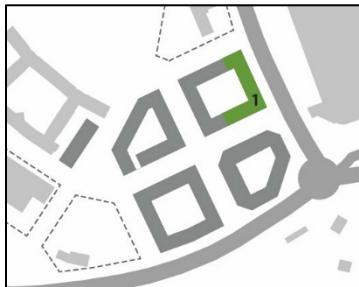
I närheten av Mini-ÅVC-lokalen placeras behållare för tidnings- och förpackningsinsamling. Detta lösas i form av nedgrävda bottentömmande kärl. Sådana kärl finns i ett flertal utföranden och slutlig modell väljs i projekteringsskedet. Färgsättning av synliga delar ska dock anpassas till färgskalan för övrig möblering i det offentliga rummet såsom belysningsstolpar, räcken, bänkar och papperskorgar och liknande.

Avfallshantering från verksamheter ska i huvudsak lösas separat och lösningar behöver anpassas beroende på vilka verksamheter som blir aktuella i planerade lokaler. I vissa fall kommer det behövas separata soprum med entré mot gata för verksamheterna, i sådana lägen behöver extra omsorg läggas på fasadgestaltning så att det inte blir en tråkig och sluten fasad bara för att det finns ett soprum bakom.

Exempel på verksamhetssoprum med levande fasad / "fönsterskåp"

Delområde I

Arkitekt: Kirsh + Dereka Arkitekter

Byggaktör: Sveafastigheter bostad

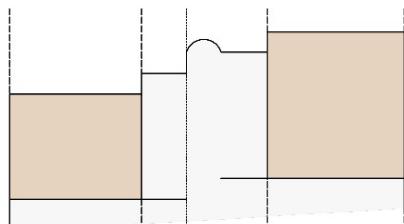
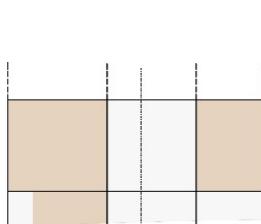
Antal bostäder: ca 96 st. (ca 7100 kvm BTA)

Antal lokaler: 5 st. (ca 100, 150, 45, 75 och 120 kvm)

Beskrivning

Denna del av kvarteret delas upp visuellt i flera huskroppar med varierad hushöjd, takfot och fasadgestaltung. Ett yttre skikt av balkonger med planteringskärl omsluter fasaderna mot gaturummen. Bottenvåningarnas fasader gestaltas med fokus på det publika och med hög grad av transparens mellan husets verksamheter och gatulivet.

Ovan lokalplanet reser sig kvarteret i flera volymer med 5–7 våningsplan med bostäder. Delområdet karaktäriseras av gatufasader med en återhållsamhet där fasaderna förses med ett yttre skikt där balkonger, planteringskärl och franska balkonger inryms. Det yttre fasadskiktet skapar varierade fasader för de olika husvolumerna.

Schematisk redovisning av den östra fasadens indelning

Fasader mot allmän plats

Fasad mot Vikdalsvägen

Fasad mot lokalgata i söder (högra delen)

Fasad mot lokalgata i norr (vänstra delen)

Det yttre fasadskiktets rutmönster med varierande geometri kombinerat med planteringskärl, indragna balkonger och träinslag skapar olika identiteter längs gatufasaderna. Mitt på fasaden mot Vikdalsvägen accentueras ett trapphus med kraftigt vertikal riktning och avrundad topp. Stora glaspartier med skärmtak skapar en levande och delvis väderskyddad fasad längs trottoaren för de lokalytor som annonserar sig mot gaturummet.

Vy från Vikdalsvägen

Materialpalett och detaljer

Fasader

Fasadernas karaktär ges en lätthet med det yttre skiktet av hängande planteringar och balkonger. Balkongerna kläs in i ett rutnät av ljus och stringent formad aluminium eller motsvarande. Sockelvåningen ges en hög grad av transparens i form av glas. Mot gården utförs fasaden i trä eller puts.

Balkonger och räcken

Balkonger mot gata integreras i husvolymerna och det yttre fasadskiktet. Här skapas solavskärmning och yta för planteringskärl. Räcken i glas kombineras med ljus aluminium eller motsvarande i fasadfronterna.

Sockelvåning fördjupning

Sockelvåningen gestaltas i huvudsak med stora glaspartier mot gata. De vertikala pelarmotiven mellan glasen kläs i ljus stenkomposit eller motsvarande. Skyltning görs på glasen eller på insida glasparti. Men kan även kompletteras med fasadhängd skyltning för att ge en mångfald av detaljer i stadsrummet.

Sockelvåning mot Vikdalsvägen

De två garageportarna gestaltas som integrerade delar i sockelvåningen som även omfattar kontorslokalen över garageinfarten. Träpartiet delar upp sockelvåningen på ett tydligt sätt. Entrépartier utförs i lackerad aluminium.

Kvarterets södra sida mot lokalgata, garageportar ses längst till vänster

Konstnärliga inslag

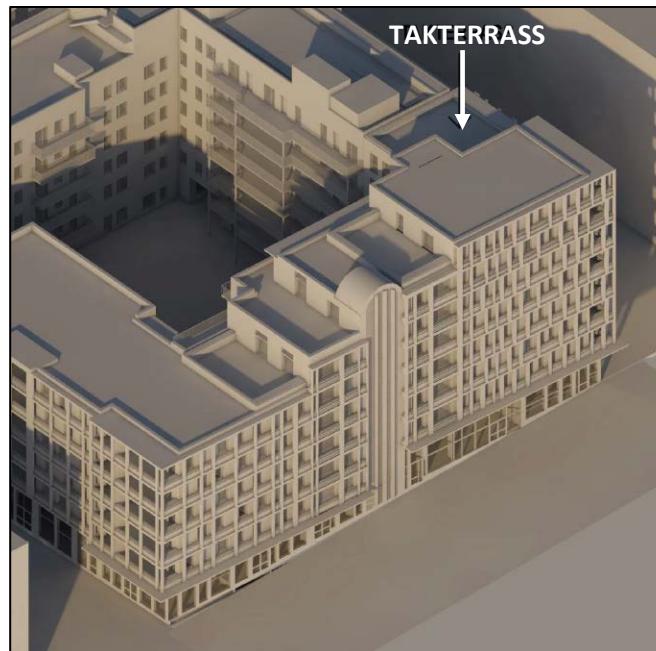
Trapphuset mot Vikdalsvägen med sina vertikala glaspartier avslutas med ett unikt valvtak. Den invändiga gestaltningen avses synas utifrån och ges ett konstnärligt inslag med grafik, färg och belysning.

Teknikutrymmen

Ventilationsaggregat sänks i tak men sticker delvis upp, dessa placeras mitt på huset och syns ej i fasad.

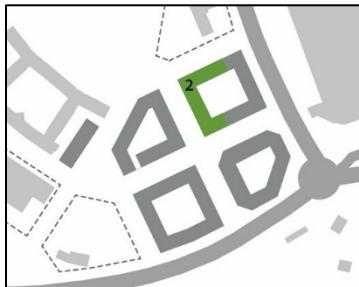
Tak

De många taknivåerna ger ett levande taklandskap. Delar av taken utformas som terrasser varav den största i norr görs gemensam för de boende. Övriga terrasser hör till enskilda bostäder.

Vy över fasaden mot Vikdalsvägen. Gemensam takterrass markerad i bildens övre del

Delområde 2

Arkitekt: Urban Design

Byggaktör: Sveafastigheter bostad

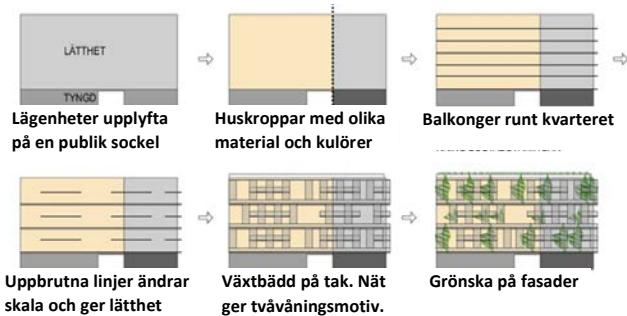
Antal bostäder: ca 85 st. (ca 6200 kvm BTA)

Antal lokaler: 3 st. (ca 200, 50 och 170 kvm)

Beskrivning

Delområdet utformas som flera hus med varierande höjd (6-7 våningar), olika kulörer och med betonad sockelvåning i tegel. Husen sveps in av grunda balkonger som med vissa avbrott skapar variation. Utanpå balkongerna fästs vajrar och metallnät som fungerar både som transparenta räcken och som spaljéer för exempelvis klätterväxter.

De flesta lägenheterna är genomgående med utblick åt både gata och gård. Alla lägenheter har balkong eller uteplats. Vid ett av trapphusen planeras 24 seniorbostäder, där ordnas även en gemensamhetslokal mot gata i två plan. Social hållbarhet, grönska och bostadskvaliteter har varit ledord i gestaltningen. Taket utformas med gemensamma terrasser och solceller. Gården planteras och utformas för bostadsnära rekreation, lek och dagvattenhantering.

Fasader mot allmän plats

Fasad mot lokalgata i norr (högra delen)

Fasad mot lokalgata i väster

Fasad mot lokalgata i söder (vänstra delen)

Växtnätet omfattning varierar längs fasaderna och accentuerar ett tvåvåningsmotiv som delar upp bostadsvåningarna i tre partier. Vid takfoten mot gatan anläggs växtbäddar för en grönskande takfot. Detta ytter skikt av nät och grönska adderar ett extra lager och skapar liv och djup i fasaderna. På den västra fasaden finns också ett stort utkragande burspråk i tre våningar som bryter upp fasadkompositionen.

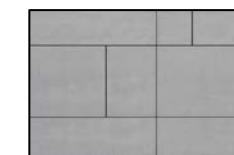

Perspektivbild från lokalgata, det nordvästra hörnet.

Materialpalett och detaljer

Fasader

Fasaderna mot gatan ges en tillbakadragen roll i och med de framträdande balkongerna, fasaderna lyfts dock fram av sin färgsättning. De fyra husens fasader kläs i fiberementskivor, puts eller betong i fyra olika tydliga och accentuerande kulörer. Mot gården ges fasaden ett ljusare och mer neutralt intryck dock med försiktig variationer i färgtoner. Om fasadskivor används kan dimensionerna och hantering av skarvar varieras på ett genomtänkt sätt för att skapa liv i fasaden.

Respektive hus ges individuell och tydligt avläsbar färgsättning. Den högra bilden visar exempel på hur eventuella fasadskivors dimensioner kan varieras.

Mot gården väljs ljusa och neutrala kulörer med försiktig variation.

Sockelvåning fördjupning

Till följd av topografin ges sockelvåningarna en höjd på mellan 1–2 våningar vilket ger en solid bas för kvarteret att vila på. Sockeln hålls samman med en tegelfasad vars uttryck i form av kulör och förband varierar för de olika husen. För de olika husen används samma kulör och tegelprincip för både gatu- och gårdssida. Exakt tegelsort och montage är ännu inte bestämt men minst 3 kulörer kommer att väljas.

Exempel på fasadtegel för sockelvåningarnas fasader.

Sockelvåningens murkaraktär bryts upp av hål i form av entréer, portik och fönster. Bostadsentréerna är ljusa och väl annonserade.

Sockelvåningens tegelförband varieras för att accentuera portar, fönster och portik. I portiken och längs västfasaden finns längre ”murar” utan öppningar som ger goda förutsättningar för konstnärlig gestaltning och lekfull hantering av tegelförband och kulörer. Sockelvåningen på den västra sidan kommer bearbetas för att integrera sittbänkar, planteringslådor och liknande. Portar och fasadöppningar till publika verksamheter utförs med generösa överljus och öppningar ned till mark där det är möjligt. Skyltning integreras både i glasade partier och täta tegelmurar.

Exempel på mönster med hjälp av variationer i tegelförband.

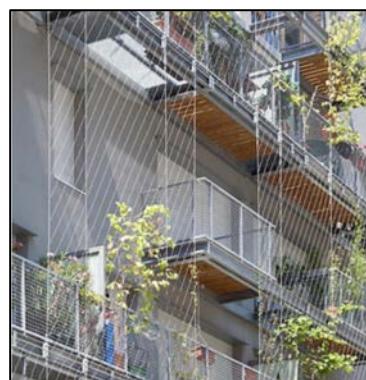
Principlösning för sockelvåning.

Fördjupning av sockelvåning på kvarterets västra sida.

Balkonger och räcken

De grunda balkongerna tillåts kraga ut 1 meter och utförs med träbeklädd eller målad undersida. Balkongerna förses med ett yttre lager av nät och wire på vilket grönska kan klättra. De fasta balkongräckena ska efterlikna nättets utseende, material och färgskala. Växtbäddar för klätterväxter finns längs takfoten. Möjlighet till ytterligare växtytor på marken och balkongerna utreds vidare. Balkonger mot gård finns i två lägen och utförs med samma räcke som mot gata, men utan spaljé för klätterväxter.

Referensbild. Balkonger med räcken och wirenät.

Konstnärlig gestaltning

Vid portiken mot gården och i mittdelen av den västra fasaden är tegelmuren mer sammanhängande. I dessa delar tillämpas ett konstnärligt angreppssätt i detaljeringen, kring nischer, fönster och portar.

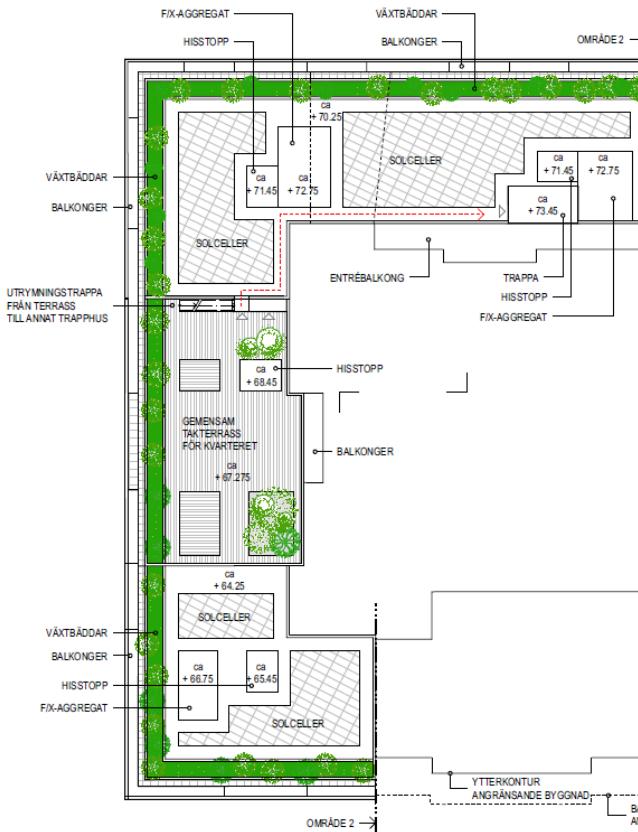
Teknikutrymmen

De flesta teknikfunktioner ryms i garageplan och blir inte synliga utåt. Eventuella teknikfunktioner ska hållas till en låg höjd samt placeras så att de inte blir synliga från omgivningen och inte skuggar gården.

Tak

Social hållbarhet, grönska och bostadskvaliteter har varit ledord i gestaltningsarbetet. I takets ytterkant mot gata anläggs växtbäddar som fungerar som dagvattenfördröjning och möjliggör växtlighet i fasaden. Taken är uppdelade i tre nivåer. De nedre och övre nivåerna förses med solceller. På mellanplanet skapas en gemensam takterrass för hela kvarteret och som görs tillgänglig via hiss.

På taken finns även utrymningstrappa, servicetrappor, stegar, delar av hisstoppar och delar av ventilationsutrustning.

Utformning av tak

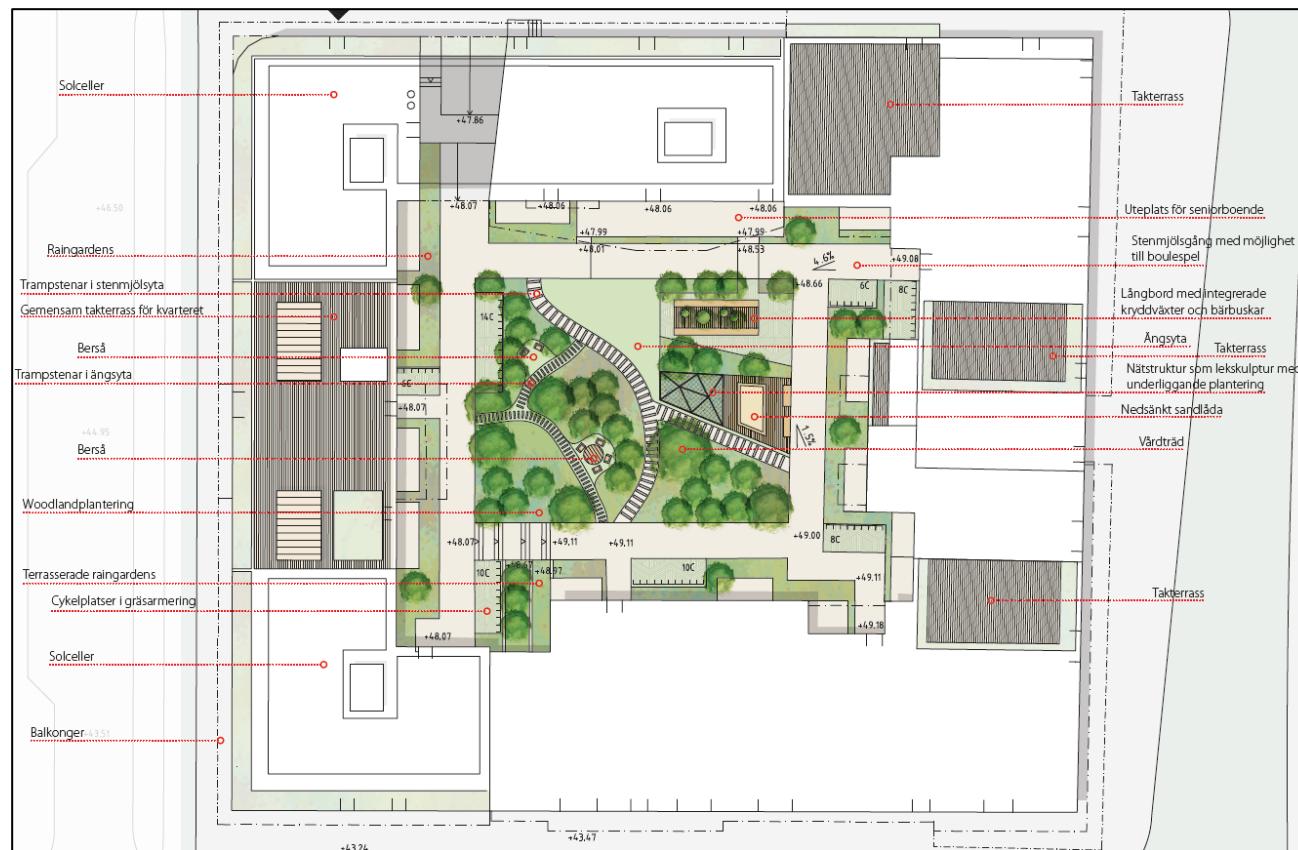
Gemensam bostadsgård delområde I och 2

Landskapsarkitekt: Temagruppen

På gården skapas gröna rum för olika nyttjande, bland annat anläggs trädplantering, lekytor, kryddodling, uteplatser och cykelparkering. En bred portik ger den som går förbi en glimt av den grönskande innergården. Inom gården förröjs kvarterets dagvatten. Gården utformas i enlighet med Nacka kommuns grönytefaktor (GYF). Grönytefaktorns värde påverkas positivt av byggnadernas fasadgrönska, växtbäddar på tak och sociala ytor.

Gården utformas med lutning mot portiken för avledning av stora dagvattenflöden. Gårdens nivåer kommer delvis att terrasseras för att uppnå stora delar med tillräckligt jorddjup för planteringar och vattenhållande förmåga.

De två gemensamma och tillgänglighetsanpassade takterrasserna med plats för avskild samvaro, grillplats och odling kompletterar gården samt ökar möjligheten till direkt solljus.

Delområde 3

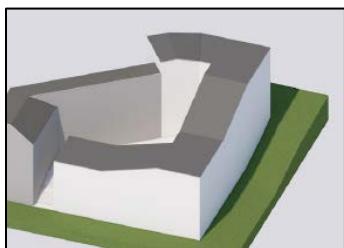

Arkitekt: ÅWL arkitekter AB
Byggaktör: Botrygg AB
Antal bostäder: ca 82 st. (ca 5900 kvm BTA)
Antal lokaler: 3 st. (ca 92, 160 och 100 kvm)

Beskrivning

Gestaltningsskonceptet utgår från det sluttande taket som följer topografin. Det gröna taklandskapet ger en kontinuerlig övergång mellan olika hushöjder vilket ger en karakteristisk siluett. Genom en variation av fasadmaterier och markeringar av sockelvåningar skapas en upplevelse av olika hus bredvid varandra, även om de hålls ihop av ett starkt tema. De originella och fritt placerade burspråken med kontrasterade material är ett lekfullt inslag. Vid hörnalkongerna utgör hörnpelare och takfot viktiga element för att förtydliga kvarters form.

Det gröna taket bidrar även till att lösa dagvattenfördröjningen. Takformen och den lägre höjden mot söder medför att gården får mer solinstrålning och ger ett anpassat möte med kvarterets västra del. Kvarteret är öppet i söder med en trappa mot gatan som skapar en trevlig entré till den gemensamma kvartersgården.

Skiss som visar taklandskaps princip

Fasader mot allmän plats

Fasad mot lokalgata i söder

Fasad mot lokalgata i öster

Fasad mot lokalgata i norr

Fasaderna varieras vertikalt genom att material och kulör växlar där volymen höjs och taket reser sig. Våningarna markeras med horisontella band som förtydligar att volymen följer topografin. Fasaderna mot lokalgatorna har fritt placerade våningshöga burspråk i kontrasterade fasadmaterial. Mot den lilla platsbildningen i norr är sockelmotivet förhöjt och volymen höjer sig och ”kikar över” grannhuset. Balkongerna är indragna helt eller delvis. Fönstersättningen är fri med en och samma fönstertyp med bröstning och överstycke i avvikande, mörk kulör.

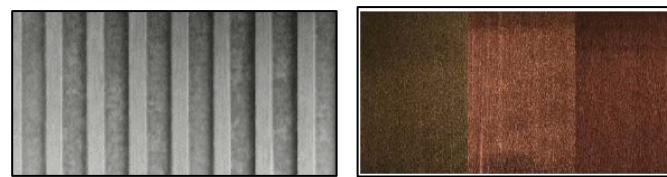

Materialpalett och detaljer

Fasader

Byggnaderna kläs med skivmaterial med tydlig kontrast mellan en känsla av varmt och kallt. De ljusa/kalla fasadpartierna kläs med ljusgrå fiberbetong med reliefmönster (exempelvis Equitone Linea). De

mörka/varma partierna ges en metallfasad i brun kulör (exempelvis Aurubis Nordic Standard eller Nordic Brown). Både de ljusa och mörka elementens form och riktning används för att förstärka vertikala eller horisontella riktningar. Infästningen av fasadskivorna och plåten sker med omsorgsfull behandling av skarvar och infästningspunkter, eventuellt med skugglist mellan elementen. Den horisontella våningsmarkeringen utförs som en bredare, dock inte dominerande, plåtlist i mörk kulör.

Föreslaget fasadmaterial för ljusa och mörkta delar.

Exempel på våningshöga element med mörk list.

Gården skall upplevas som så ljus som möjligt. Gårdsfasaderna får därför ett enklare uttryck med putsade fasader som varierar mellan två ljusa nyanser som reflekterar dagsljuset.

Sockelvåning fördjupning

Sockelvåningarna är aktiva med stor andel skyltfönster för att ge förutsättningar för en öppen, trygg och levande stadsmiljö.

Sockelvåningarna markeras med kontrasterande fasadmaterial i relation till fasaden ovanför. Hörnmotiven och sockelmarkeringen mot norr är förhöjda för att markera lokalernas placering och för att relatera till omgivande stadsrum. Verksamhetslokaler och övriga utrymmen har generösa glaspartier som exponerar innehållet mot gatan. Bostadsentréerna utförs indragna.

Illustrationerna ovan visar principer för kontrasterade sockelvåning, trappad respektive förhöjd sockelmarkering.

Balkonger och räcken

Balkongerna är helt eller delvis indragna. Räcken närmast över sockelvåningen utförs tät i samma material som fasad. Övriga räcken mot gatan utförs i glas, delvis insynsskyddade, dock ej mönstrade. Väggarna till de indragna balkongerna ges en varm materialkänsla av trä. Balkongerna mot gården utförs med pinnräcken.

Konstnärliga inslag

Trapphusen ges en konstnärlig utformning genom att trapphusens fönsterpartier utformas på ett avvikande sätt med färg, spröjs eller raster som även syns utifrån. I kvarterets öppning mot söder samordnas konstnärlig gestaltning tillsammans med delområde 4.

Teknikutrymmen

Teknikfunktioner som hisstoppar, teknikrum och Ventilationshuvar och liknande inryms under det obrutna vegetationstaket. Övriga teknikutrymmen läggs i huvudsak i de delar av bottenvägen som inte exponeras mot gata.

Tak

Ett starkt gestaltningsgrepp för delområdet är de gröna taken. Takterrasserna är infällda i det sluttande taket. Vegetationstaket kommer vara i blickfånget från de omliggande kvarteren. Förutom att vara ett starkt gestaltningssmotiv så fungerar även de gröna taken som fördjöjare av regnvatten och bidrar positivt till grönutefaktorn.

Delområde 4

Arkitekt: Rotstein arkitekter/sandellsandberg

Byggaktör: Wästbygg

Antal bostäder: ca 75 st. (ca 5100 kvm BTA)

Antal lokaler: 4–6 st. (ca 400 kvm totalt)

Beskrivning

Huset har formats utifrån väderstrecken och platsens specifika egenskaper. Kvarteret ges en öppning mot söder för att öka dagsljus och sol på gården. Öppningen tillför visuell kontakt mellan gården och gatan. Husvolymens varierande takkontur och växlande fasadmaterial på de olika sidorna ger två sammanbundna arkitektoniska karaktärer. Tillsammans med sina karakteristiska takkupor får byggnaden på detta sätt tydlig egen identitet. Sockelvåningen markeras främst med den tydliga fönstersättningen, fasadmaterialen är kontinuerliga för hela fasaderna vilket ger ett plastiskt och heltäckande uttryck. Byggnadens utformning följer riktlinjer i Nacka kommuns strategidokument Fundamenta samt beaktar tekniska och estetiska hållbarhetsaspekter.

Den skarpt skurna volymen har växlande fasadmaterial och en geometri som tar ned takfoten i strategiska lägen.

Fasader mot allmän plats

Fasad mot lokalgata i väster

Fasad mot torg i sydväst

Byggnaden ges två kontrasterande fasadmaterial i metallkassetter och keramiska plattor. Materialen följer sin respektive typologi kopplad till takkonturen och växlar för att bryta ner skalan. Den förhöjda sockelvåningen med franska fönster på första bostadsvåningen ger en generös tvåvåningsskala mot de allmänna platserna. ”Plåthuset” ges en tydlig vertikalitet med sina raka fönsteraxlar och burspråken med mellanliggande balkonger. Upplevelsen av den mörkare volymens fasad mot torget påverkas till stor del av de mer fritt placerade balkongerna som kontrasterar plåthusets vertikalitet. Balkongutformningen blir extra viktig i denna del, läs mer om balkongerna nedan.

Perspektivbild från angränsande torg

Materialpalett och detaljer

Fasader

Fasaderna hanteras med heltäckande fasadmaterial utan materialmässig markering av sockelvåning. ”Plåthuset” ges fasader av metallkasseter (förzinkat stål alternativt aluzink). Materialet ger byggnaden en lätt karaktär med naturliga skiftningar. Plåtkassetterna har distinkta smala fogar. Fönster av metall i närliggande kulör och ljushet som fasad.

De mörkare fasaderna utförs av keramiska plattor som byggs upp med en överlappning liknande fjällpanel, som ger en horisontell skuggning. Den keramiska fasaden ges en rödbrun melering genom olika närliggande kulörer i plattorna eller variation inom varje platta. Fönstren i närliggande rödbrun kulör, monteras i fasadens ytterliv. Sockelvåning uttrycker sig tydligt genom större fönster i bottenvåningens lokaler samt på andra våningen.

Mot gården används samma material som mot gatan, men på omvänta delar. Se principskiss på föregående sida.

Metallkassetter med naturliga skiftningar och smala distanser/fogar. Till höger ses en variant av plåt med mönstrad yta som ger en detaljering och används vid balkonger och i andra detaljer.

Keramiska fasadplattor i olika montage och färgvariation.

Sockelvåning fördjupning

Bostadsentréer ges tydlig igenkännande utformning med tydligt gatunummer, belysning, porttelefon med mera. Trapphusentréerna ges fönsterpartier för att underordnas den övergripande fasadutformningen. Skyltning till verksamhetslokaler löses på, alternativt bakom, skyltfönster eller genom fasadskytt.

Fördjupning för plåthuset som visar principer för verksamhetslokaler, trapphusentré och franska fönster på andra våningen.

Fördjupning för det keramiska huset som visar verksamhetslokaler, trapphusentré och franska fönster på andra våningen.

Balkonger och räcken mm

Balkongerna, både mot allmän plats och mot gård, har en slät undersida, räcken av glas som går ned och täcker balkongplattans kanter. Balkongfronterna i glas ska ha en hög grad av transparens, ej frostade eller mönstrade. Mot torget ges de fritt utkragande balkongplattorna en asymmetrisk form vilket betonar det skulpturala och ger en oväntad kvalitet till det offentliga rummet. För att behålla det skarpa och avskalade uttrycket ska stuprör, snörasskydd och liknande installationer integreras i gestaltningskonceptet.

Konstnärliga inslag

I kvarterets öppning mot söder planeras en trappa till gården som bearbetas konstnärligt. Även själva luftvolymen mellan huskropparna kan integreras i detta genom något hängande/svävande objekt.

Tidig skiss på konstnärlig gestaltning där trappans sättsteg accentueras.

Exempel på färgsatt trappa samt svävande objekt.

Teknikutrymmen

Två hisstoppar placeras i mittzonens av byggnadens tak. Det ska strävas efter att hålla nere höjden på de uppstickande volymerna och de underordnas huset i övrigt genom att kläs med material lika anslutande tak.

Tak

Taken bekläs med förzinkad plåt alternativt aluzink i likhet med plåtfasaderna.

Gemensam bostadsgård delområde 3 och 4

Landskapsarkitekt: ÅWL

Gården utformas som en grön oas med träd, sittplatser och organiskt formade planteringsytor med plats för lek och rekreation. Gården nås från trapphusentréerna och via trappan från lokalgatan. Från gatan kan man blicka upp mot gården dock utan att den får offentlig karaktär. Marklägenheterna har uteplats mot gården.

Cykelparkering sker i huvudsak i cykelrum och inte på gård.

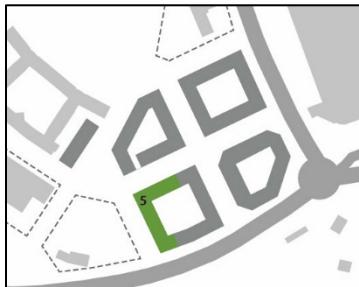
Bostadsgården är underbyggd med garage och bjälklaget utförs planterbart samt med möjlighet att renna och födröja dagvatten.

Gårdens form och föreslagen våningshöjd ger en trång gård som därfor behöver planeras noga med tanke på solförhållanden, fasadkulör och indirekt ljus. Även insynsproblematik och slitage behöver hanteras i kommande detaljstudier. Det angränsande allmänna torget erbjuder bättre solförhållanden och kompletterar gårdsmiljön.

Illustrationsplan för gård med beskrivningar. Bild: ÅWL

Delområde 5

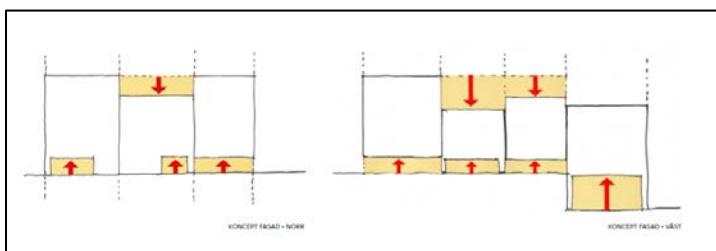

Arkitekt: Arkitema Architects
Byggaktör: Wästbygg AB
Antal bostäder: ca 84 st. (ca 9100 kvm BTA)
Antal lokaler: 3 st. (ca 190x2, 250 och 100 kvm)

Beskrivning

Bebyggnings grundläggande koncept utgår från idén att med hjälp av nedbrutna och indragna volymer skapa en varierad fasadgestaltning mot omgivande gator, där kvarteret får intrycket av att vara uppdelat och bestå av flera hus med olika kulörer, fönstersättning och utformning. Huvudsakliga material är tegel, puts eller skivmaterial med detaljer i aluminium eller lackerad plåt. Kvarteret har sin högsta punkt i dess nordvästra hörn där det når sex våningar, för att sedan falla två våningar mot Värmdövägen för att ge så gynnsamma ljusförhållanden som möjligt för den privata bostadsgården.

Strukturen och konceptet medger såväl konventionella trapphus som loftgångslösningar mot gårdssida beroende på slutgiltig lägenhetsfordelning. Samtliga lägenheter förses med tillgängliga uteplatser i form av balkonger eller uteplatser på gård.

Schematisk redovisning av principer för fasadindelning

Fasader mot allmän plats

Fasad mot lokalgata i norr

Fasad mot trappa i väster

Fasad mot Värmdövägen i söder

Genom att de översta våningarna i vissa delar görs indragna och ges klättrande växtlighet sänks den upplevda takfotshöjden vilket är ett bärande motiv som även bidrar till att överbrygga de stora nivåskillnaderna. Fasadernas tegel går hela vägen till mark och sockelvåningarna markeras på annat sätt än med material, bland annat genom den delvis indragna fasaden i gatuplan. Mot Värmdövägens större stadsrum ges sockelvåningen ett generöst tvåvåningsmotiv. Fönster och balkonger ges en symmetrisk placering, dock med varierande fönstertyper vilket förstärker upplevelsen av olika hus.

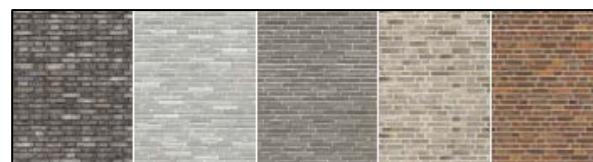
Perspektivbild på det nordvästra hörnet sett från angränsande torg.

Materialpalett och detaljer

Fasader

Fasaderna föreslås utföras i tegel i varierade färgskalor för att bidra till att bryta ner bebyggelsens skala. Bottenvåningen gestaltas delvis med indraget fasadliv och stora glaspartier för att ge ett öppnare intryck och exponera såväl lokaler som ”bokaler” mot gatan. I sockelvåningen

varieras materialen och konstnärliga inslag utförs för att skapa ett mer levande och varierat intryck i ögonhöjd. Verksamhetslokalerna ger förutsättningar för närservice och mindre verksamheter vilket bidrar till en levande och inbjudande stadsmiljö. Den indragna fasaden i sockelvåningen mot lokalgränden skapar en halvprivat zon mellan fasad och gata och fungerar som buffert vid bokaler/bostäder samt ger möjlighet för verksamheter att flytta ut i gaturummet.

Variationer av tegel i olika färgskalor.

Balkonger och räcken mm

Grunda balkonger mot gata och något djupare mot trappgatan i väster tillför stora boendeekvalitéer och ska utformas med en öppen karaktär. Bostädernas balkonger kan därmed bidra till en mångfald i stadsmiljön men ska inte dominera fasaderna. Balkongräcken utformas som pinnräcken i metall alternativt täta i glas och metall. Undersidan på balkongplattorna målas ljusa för att ge bättre dagsljus till bostäderna.

Exempel på balkong med pinnräcke som ger en öppen karaktär.

Fasadelement

Förslaget bygger på att använda tegel, antingen som färdigt beklädnadssystem eller i prefabricerat utförande. Eventuella skarvar inarbetas i arkitekturen för att minska karaktären av elementbyggeri.

Sockelvåning fördjupning

Fönsterpartier och entréer ges harmonierande utformning avseende profiler och kulörer medan fasadmaterialets kulörer, indragna husvolymer och de konstnärliga inslagen bildar en variationsrik fond.

De olika funktionerna i bottenvåningen i form av service, handel, mini-ÅVC, entréer och så kallade bokaler gör att sockelvåningen blir intressant att röra sig vid. Skyltning integreras främst ovanför och i fönsterpartierna men även individuellt utformade skyltar med fri placering är en möjlighet som stärker mångfalden. Bebyggelsen ger en sekvens av händelser som stärker den urbana karaktären i kvarteret.

Fasad med så kallade bokaler i bottenplan mot gata.

Fasad mot Värmdövägen som ges en sockelmarkering i två våningar.

Konstnärliga inslag

Delar av fasaden i sockelvåning ges konstnärlig utsmyckning i form av mönster, kulörer, grafik eller annan utsmyckning som är identitetsskapande och bidrar till spänande, oväntade och lekfulla upplevelser i gaturummet. Inspiration kan hämtas från den långa svenska traditionen av att jobba med friser eller muralteman, exempelvis som i Stockholms tunnelbana.

Exempel på ett kraftfullt och färgstarkt fasaduttryck som ger stark karaktär

Teknikutrymmen och tak

Det eftersträvas att inte ha några uppstickande teknikutrymmen på taken, fläktrum förläggs till källare, taksarger har höjder som medger att hisstoppar ryms inom taköverbyggnaden. De översta våningsplanens indragna fasadliv utförs som gröna fasadytor med klättrande växtlighet. Taken utförs som låglutande tak med avvattnning mot gata och gård.

Delområde 6

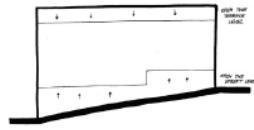
Arkitekt: Scheiwiller Svensson arkitektkontor
Byggaktör: Botrygg AB
Antal bostäder: ca 75 st. (ca 6100 kvm BTA)
Antal lokaler: 2 st. (ca 320 kvm)

Beskrivning

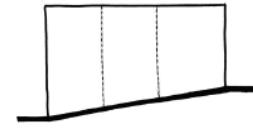
Bebyggnelsen delas upp i vertikalt så att den uppfattas bestå av olika hus som står på tydliga sockelvåningar i avvikande fasadmaterier, dock med gemensamma principer. Sockelvåningen står i kvartersgräns medan delar av övrig fasad kragar ut ca 0,5 meter vilket förstärker sockelvåningen och ger skydd till entréer och fönsterpartier. De två hörnen betonas med mörkare volymer med jämn takfot medan de övriga delarna har ljusare kulör och en mer levande takfot med helt eller delvis indragna översta våningar. Balkonger mot gatan utförs indragna och i fasaden utnyttjas teglets möjligheter att skapa livförskjutningar och skugglister.

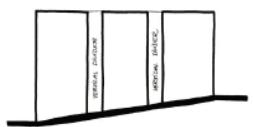
Topografi som skär nedtill

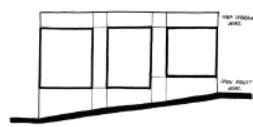
Horisontella möten med mark och himmel

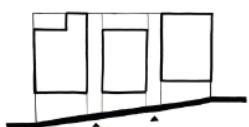
Uppdelning i tre hus

Vertikala axlar

Horisontella möten + vertikala axlar

Unika egenskaper för varje volym

Fasader mot allmän plats

Fasad Värmdövägen i söder

Fasad mot lokalgata i öster

Fasad mot lokalgata i norr

Fasaderna skapar ytter ramar inom vilka fönster placeras fritt med små förskjutningar. Den fria fönstersättningen accentueras av oregelbundet utformade plåtomfattningar. De varierande indragna våningarna med kupor betonar områdets nivåskillnader. I den ljusare sockelvåningen skapas verksamhetslokaler främst mot Värmdövägen men även över hörnet mot lokalgatan där sockelvåningens höjd även ökas.

Teglets möjligheter används för att skapa levande fasader genom varierande förband, fogfärgar och djupverkan. Vid takfoten och i höjd med balkongräckena betonas den horisontella riktningen. Balkongerna integreras i fasaderna och bildar smala vertikala avbrott mellan de olika husen.

Perspektivbild av det sydöstra hörnet sett från Värmdövägen

Materialpalett och detaljer

Fasader

Variationer av tegel i olika färgskalor.

Gatufasaderna utförs i huvudsak i tegel med varierande förband och med färgskiftningsar för att ge liv till tegelytorna. De vita volymerna putsas, dock i bruten kulör och inte i helvit. Fasaden innanför balkong utförs i avvikande material exempelvis trä. Fasaderna mot gården ges ett enklare utförande i ljus puts i minst två olika toner som skiftar likt gatusidans volymindelning. Synliga elementskarvar undviks.

Detaljutsnitt som visar tegel med olika riktning samt balkongernas träinslag

Balkonger och räcken mm

Fönsteromfattningar, balkongfronter och övriga metallarbeten utförs enhetligt i alla delar, se fasadutsnitt ovan. Balkonger mot gården ges en enklare utformning med glasfronter eller enkla pinnräcken i samma karaktär som övriga metallinslag.

Sockelvåning fördjupning

Den tydliga sockelvåningen i grå natursten ges ett okonventionellt diagonalt mönster vilket ger en lekfullhet som skapar en avvikande karaktär i ögonhöjd. Sten med naturliga färgskiftnings väljs. Gränserna för de olika husen förtädligas i sockeln genom mörkare sten.

Garageinfarten som placeras mot lokalgatan ges en port som relaterar till övriga metallarbetens rödbruna kulör.

Stensockel med diagonalt mönster och mörka markeringar

Mot Värmdövägen och över hörnet mot lokalgatan ordnas verksamhetslokaler med skytfönster och hög grad av exponering mot gata. I sockelvåningens övriga delar finns kompletterande lokaler/cykelrum och glasade entréer. Mot Värmdövägen i söder arbetas markiser eller andra solskydd in i tidigt skede, något som bidrar till en detaljrikedom. Just mot huvudgator där många passarer är skyltar en viktig del av att skapa landmärken och ett levande stadsrum. Fasadytan ovanför själva sockelvåningen kan med fördel användas för skyltar, målade eller monterade.

Utåtriktade verksamhetslokaler mot Värmdövägen.

Konstnärliga inslag

I kvarterets norra del skapar en portik möjlighet att ta sig in till gården. Portiken utmärks inte särskilt genom fasadgestaltningen utan förstärks genom konstnärlig gestaltning. En idé för konst, som ska utvecklas vidare, är att montera belysta fotografier som anspelar på Nackas natur. För ökad effekt och spridning till gaturummet kan ljuset färgsättas, permanent eller växlande, preliminärt i rött. Den konstnärliga gestaltningen kan även präglia portikens golv, en ramp upp till gård som genom sin lutning blir synlig från gatan.

Utsnitt av fasad mot norr med portik till gård

Teknikutrymmen och tak

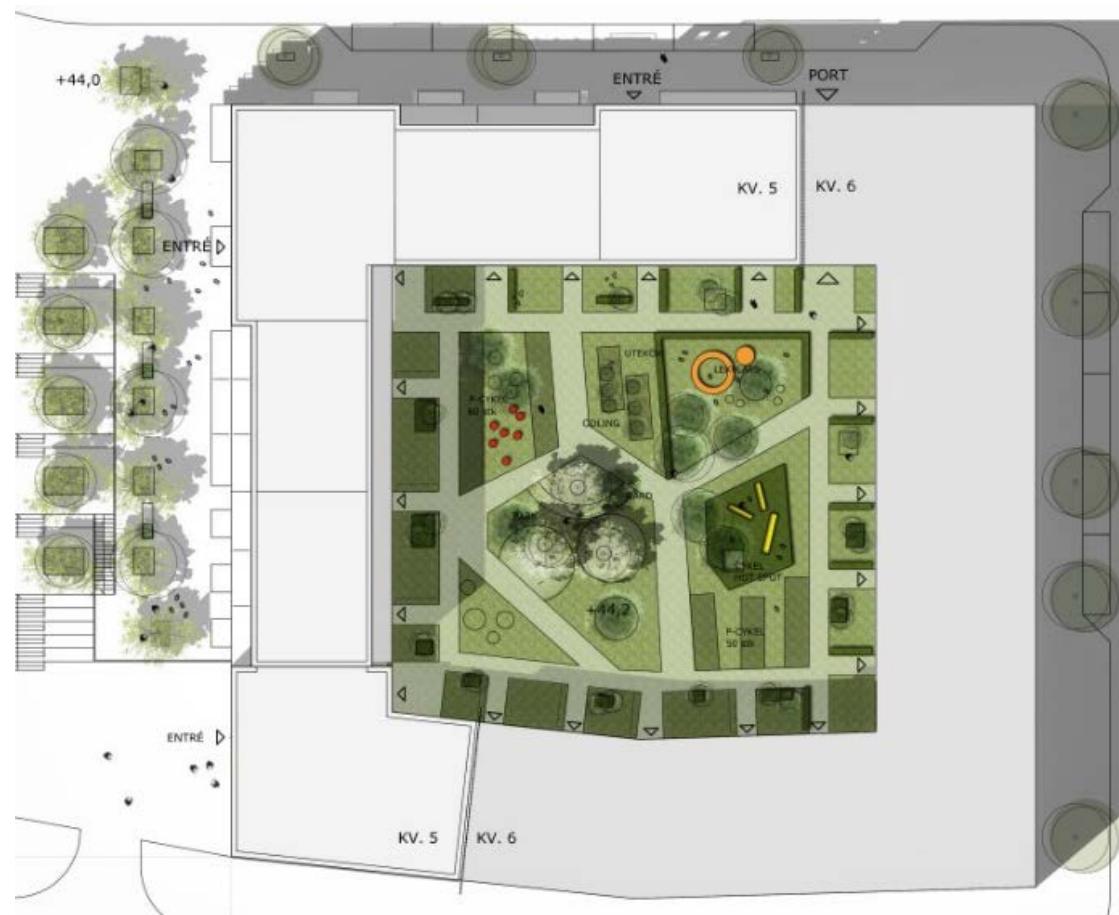
De flesta teknikutrymmen inryms i garageplan. Teknikfunktioner som hissar och ventilation på tak ska i huvudsak inrymmas innanför byggnadens volym. Mindre delar kan sticka upp lokalt, höjden ska dock hållas ned så mycket det går och den uppstickande volymen dras in från övrig fasad för att inte synas från omgivningen.

Gemensam bostadsgård delområde 5 och 6

Skiss: Arkitema

Gården blir kvarterets gröna oas med olika funktioner som öar med gångstråk emellan. Här ges plats för lek, grillning, odling eller fixa cykeln. Gården utförs med mycket växtlighet och genomsläpliga material för att understödja biologisk mångfald, infiltration och fördröjning av dagvatten.

Kompletterande cykelställ med tak och andra mindre skärmtak utförs som låga volymer för att inte ge skugga på gården och inte hindra utblickar från lägenheter i bottenvåningarna. De lägenheter som vetter mot gården får uteplatser längs fasadlivet med direkt access mot gården. Bäst solförhållanden finns i det nordvästra hörnet, i anslutning till portiken, vilket kommer vägas in i den slutliga utformningen.

Illustrationsplan för gärd med beskrivningar. Bild: Arkitema

Delområde 7

Arkitekt: VERA arkitekter

Byggaktör: Storstaden bostad AB

Antal bostäder: ca 140 st. (ca 2000 kvm BTA)

Antal lokaler: 9-11 st. beroende på storlekar
(ca 2000 kvm)

Beskrivning

Platsen där Värmdövägen och Vikdalsvägen möts är en viktig plats i stadsdelen som helhet och platsen kräver en byggnad som sätter ett tydligt avtryck samtidigt som utformningen samspelear med de omgivande mer uppbrutna kvarteren. Med sin utformning bildar kvarteret ett fondmotiv mot Forumrondellen. Kvartersutformningen med de avfasade hörnen skapar små mötesplatser där exempelvis verksamheter kan växa ut. Hela sockelvåningen inrymmer publika verksamheter och delar av taklandskapet kan vara offentligt eller gemensamt. Den uppglasade bottenvåningen och de markerade trapphusen i fasad skapar liv, ljus och trygghet kvällstid.

Kvartersformen gör kvarteret resligt genom att fasadlängderna mot huvudgatorna förkortas. Fasaderna ges en variation av vertikala fasadmotiv och mellanliggande delar samt ges en tydlig karaktär genom de upplysta trapphusen. Takavslutningen artikuleras genom avtrappande kungsvåningar som bryter ner kvartersvolymens skala. Mot söder är volymen som lägst och tornar upp sig i norra hörnet mot Nacka Forum. Hushöjden följer med topografin och gården utsträckta utformning ger möjlighet för solinstrålning. Gården får en sammanhållen gestaltning med balkonger som slingrar sig fram i mjuka former längs gårdsfasaderna. Här finns plats för grönska, cyklar, avfallshantering, lek och gemenskap.

Fasader mot allmän plats

Fasad mot cirkulationsplatsen och huvudgatorna i sydost (avfasade hörn i kanterna)

Fasad mot lokalgata i väster (avfasade hörn i kanterna)

Fasad mot lokalgata i norr (avfasade hörn i kanterna)

Fasadernas utformning utgår från den klassiska stenstadens grammatik, översatt till modern byggnadsteknik. Tvåvåningshöga ljusa betongelement bygger upp fasadens helhet och ger ett skuggspel över fasaden. Kvarterets bas i form av en kraftigt förhöjd sockelvåning samt den övre delen med indragna takvåningar har klassiska förebilder som utgångspunkt. Där marken stiger längs lokalgata och Vikdalsvägen övergår tvåvåningssockeln till en förhöjd sockelvåning med etage. De högresta bostadstrapphusen markerar entréerna. Den överordnade fasadrytm varieras genom särskilda fasadmotiv på hörn och mot platsbildningar samt accentuerande detaljer såsom grupper av franska balkonger och takfotshöjningar.

Perspektivbild av det sydöstra hörnet mot cirkulationsplatsen

Materialpalett och detaljer

Fasader

Fasaderna byggs upp av tvåvåningshöga betongelement av ljus cement med sandblästrad yta. En djup reliefverkan av vertikala pilastrar och horisontella gesimser döljer elementskarvorna och ger ett skuggspel. Sockelvåningens väggfält kläs med glittrande glasklinker som ramar in både lokalerna och mot huvudgatorna även den första bostadsvåningen. Vid de karaktäristiska bostadstrapphusen utformas fasaden runt portarna med transparenta glasbetongblock vars materialitet harmonierar med glasklinkern. Trapphusens exteriöra avtryck är starkt och den fasade ramen är en viktig del i att skapa en skarp ram runt trapphusen. Butiksfronter, fönsterpartier, räcken och liknande utförs i bronserad metall. Gårdsfasaden ges en enklare utformning men i samma kulör och material som mot gata. Gårdsmiljön karaktäriseras i huvudsak av sammanhängande balkonger. Räcken och liknande mot gård utförs i bronserad metall i likhet med projektets övriga metallarbeten.

Referensbild som visar hantering av betongelement

Balkonger och räcken mm

Kvarteret utförs genomgående med butiksfronter, fönsterpartier och räcken i bronserad metall och glas.

Fasadelement

Fasadelementens utformning och detaljering är av avgörande betydelse för att nå den avsedda helhetskvaliteten. Fasadelementens skarvar döljs genom fasadens livförskjutningar.

Perspektivbild av det nordöstra hörnet mot Vikdalsvägen

Sockelvåning fördjupning

Ett välordnat uttryck uppnås genom samordnade principer för skyltning och solavskärmning. Ovanför varje butiksparti placeras en kåpa i samma bronserade metall som fönsterpartiet. Denna kan rymma markiser eller utskurna ljusskyltar. Den glittrande glasklinkern ovanför ger höjd till hela sockelvåningen. Fasadens djupverkan tillsammans med sittmöjligheter i fönsterpartierna bidrar till en detaljrikedom i ögonhöjd.

Fördjupning av sockelvåning mot huvudgata

Konstnärliga inslag

Bebyggnadsens konstnärliga inslag kommer att bearbetas i genomförandeskedet. En inriktning är att hitta lösningar som ger konstnärliga mervärden både för boende och som även vänder sig utåt mot allmänheten.

Teknikutrymmen och tak

Bebyggnelsen ges ett förhöjt fasadliv vid takfoten vilket döljer eventuella teknikfunktioner på tak.

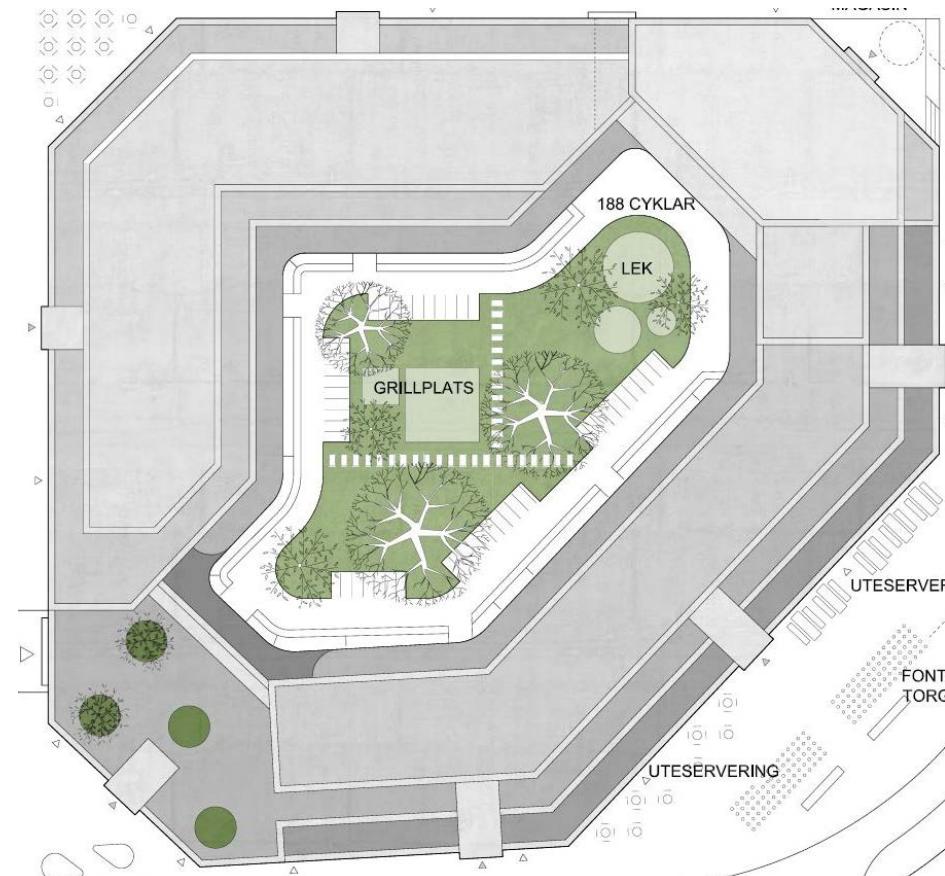
Bostadsgård delområde 7

Skiss VERA arkitekter

Kvarterets bostadsgården blir liten sett till bebyggelsens täthet. Bebyggelsen och gården ska utformas i enlighet med kommunens grönytgefaktor (GYF) vilket ger verktyg för att utforma en grönskande gårdsmiljö som även kan födröja dagvatten och understödja biologisk mångfald.

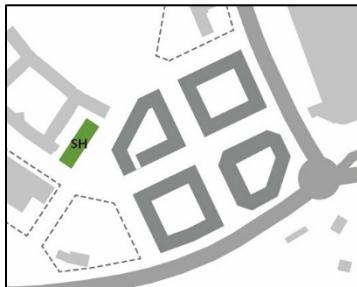
Gårdens utformning är inte låst utan arbetet kommer fortgå under hela processen. Det ska dock finnas plats för bostadsnära lek och rekreation samt plats för samvaro och cykelparkering.

Bäst solförhållanden finns i det nordvästra hörnet, i anslutning till portiken, vilket kommer vägas in i den slutliga utformningen. Gården kompletteras med gemensam takterrass i sydväst som nås med fullgod tillgänglighet.

Illustrationsplan för gård med beskrivningar. Bild: VERA arkitekter

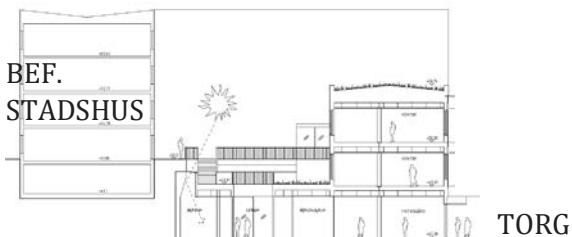
Utbyggnad stadshuset

Arkitekt: Marge arkitekter
Byggherre: Nacka kommun
Verksamhetslokaler: 1700 kvm
BTA (ca 1300 kvm LOA)

Beskrivning

I och med de nya gatorna som kommer anläggas på en lägre nivå än befintligt stadshus kommer det uppstå en nivåskillnad mellan stadshusets östra del och angränsande gata/torg. För att undvika en hög och lång bergvägg föreslås att nivåskillnaden tas upp av en byggnad. Byggnaden kommer ligga vid det planerade torget och blir en viktig del i stadsbilden. Det befintliga stadshusets arkitektur behöver beaktas i gestaltningen så att den nya byggnaden blir ett form- och materialmässigt logiskt tillägg. Detaljplanen medger kontorsinnehåll men även andra verksamheter såsom utbildning, kultur- och fritidsverksamhet etcetera om det skulle bli aktuellt. Därmed ges möjligheter för en tydligare blandning av funktioner samt att angränsande torg kan levandegöras genom en uppglasad och aktiv bottenvåning. I ett första skede har funktioner som musikskola och fritidsgård studerats.

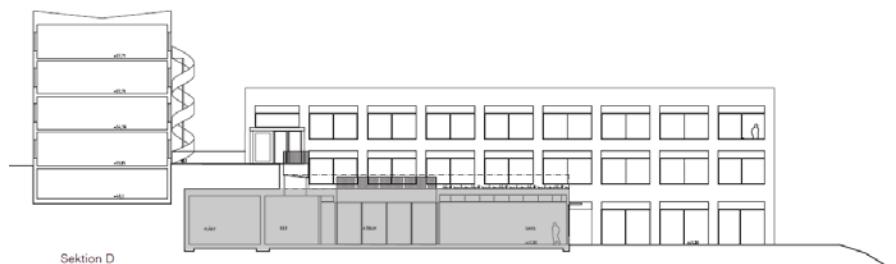

Sektion genom
föreslagen byggnad
och befintligt stadshus

Fasader

Fasad mot torget

Fasad mot befintligt stadshus (källarplan i genomskärning i grått)

Byggnaden ges en relativt stram och horisontell gestaltning och uppförs i tre våningar, en skala som knyter an till befintligt stadshus snarare än de planerade bostadskvarteren. Med tanke på att det är en bergknalle som ersätts av en byggnad är det naturligt med en volym som upplevs tung. Byggnadens entréplan breder ut sig fram till befintligt stadshus men utformas som en terrassbyggnad/källarplan. Den norra gaveln som möter befintligt stadshus förses med klätterväxter/grön fasad. Vid den södra gaveln är bottenvåningen avskuren i en sned vinkel, något som möjliggör en tillgänglig gångförbindelse till stråket söder om stadshuset (se bild på nästa sida). I markplan ska byggnaden vara uppglasad för att ge liv till torget. Fasadens sockelvåning markeras på ett tydligt sätt.

Mötet mellan befintligt stadshus och ny byggnad. Tegelfasadens förskjutningar i djup framhäver teglet och ger ett vävliknande uttryck.

Materialpalett och detaljer

Fasader och sockelvåning

Slaget rött tegel med pigmenterad fog, cortenstål samt betong (exempelvis glättad matrisgjuten)

Fasaden mot torget samt gavlarna ges en tegelfasad med vissa förskjutningar i djup vilket ger skuggverkan och en tydlig indelning. Tegelanvändningen blir en nytolkning av den tegelarkitektur som ursprungligt stadshus representerar med en stram volym och tydliga fönsteraxlar men en mer samtida hantering av tegelförband, mönster,

fogfärgar och skugglister. Ursprungligt stadshus har vissa stående tegelförband vilket med fördel kan tas vidare i denna nya byggnad. Sockelvåningen ges samma material som övriga fasaden men med en accentuerad markering mellan första och andra våningen där skärmtak och skyltar placeras.

Mot gårdssidan ges byggnaden en ”snittyta” i ett avvikande material i en ljusare nyans för att ge en bättre ljusförhållanden till gården. Mot gård föreslås fasad i betong som exempelvis kan glättas och ha mönster genom en matrisgjutning. Denna princip med en ljusare inre fasad samspelear med de mer sentida tillbyggnaderna på stadshusets slutna gård där fasaderna kläts med ljus natursten. Plåtarbeten i fönsterpartierna görs i corténplåt eller motsvarande naturligt färgat material.

Norra gavelns möte med berget vid stadshusets östra flygel

Balkonger och räcken mm

Balkonger undviks generellt, grunda balkonger kan dock prövas i enstaka lägen om det skulle bli aktuellt. Räcken vid trappor och terrasser utförs i smide och ansluter till övriga plåtarbeten i kulör och material.

Där exteriöra solskydd behövs för fönsterpartierna integreras dessa med fördel i den övriga gestaltningen, exempelvis i plåtdelarna ovan fönsterpartierna.

Sockelvåning fördjupning

Sockelvåningen mot torget utförs med flera entréer samt fönsterpartier för att säkerställa en aktiv fasad mot torget. Eftersom torgytan sluttar svagt söderut behöver även golvnivån på entréplanet variera i motsvarande grad och anpassas till tänkta enträlägen. De skärmtak som behövs vid entréerna ges en karaktäristisk och mer lekfull utformning, exempelvis med organiska former som förtydligar att byggnaden är en ny del till det befintliga stadshuset.

Exempel på betonad sockelvåning i 1,5 våningshöjd samt lekfulla skärmtak.

Även om det föreslagna innehållet inte är kommersiellt ska uttrycket mot torget inspireras av en butikscharaktär för att bidra till en detaljrik, levande och varierad miljö. Detta kan uppnås med individuella skyltar för de olika entréerna samt inslag av markiser eller motsvarande. Fasadens möte med marken görs antingen med en låg sockel eller genom att teglet möter trottoaren direkt. Inslag av glaserat tegel kan även vara en möjlighet.

Teknikutrymmen

Utrymmen för installationer och avfallshantering och liknande föreslås ske i det undre planets mörka delar och ges en separat entré i byggnadens norra del. Uppstickande installationer på taket ska om möjligt undvikas.

Gård och tak

På terrassbyggnadens tak skapas en gård som behöver korsas för att gå mellan byggnaderna. Gården ges nivåer som motsvarar dagens så att utrymningsvägar och entréer inte byggs bort. Eftersom stora delar av området blir bebygggt behöver dagvattenfrågan beaktas extra och hanteras inom kvartersmarken. Vegetationstak och mindre magasin krävs för att klara dagvattenfördröjning.

